

Kiss Béla Zsolt

gimnáziumi tanár, költő, fordító,
testvér, gondoskodó és szerető férj, családapa, nagypapa, dédapa.
2020. február 3-án, 91 éves korában visszatért Teremtőjéhez.

A rákot túlélte.
Teste megtört a korral.
Lelkét meggyötörte az öregség.
Hitét megtartotta, hite megtartotta!

Temetése **2020. február 26-án, Hamvazószerdán fél 11-kor** lesz
a Farkasréti Temető felső ravatalozójában (Hóvirág utca).
Hálaadó mise ugyanaznap **19 órakor** a kelenföldi Szent Gellért Templomban.
Utána szeretettel hívunk mindenkit az aznapi harmadik étkezésre, agapéra.

Hozzá tartozói: felesége Kiss Zsoltné szül. Polgár Emília,
húga Mohi Györgyné szül. Kiss Teréz,
gyermekai Zsolt és Virág, menyé Nagy Andrea, veje Tárkányi Csongor,
unokái Egri Borbála, Kiss Anna, Kiss Ábel, Ganter Veronika, Kiss Pál,
Tárkányi Domonkos, Tárkányi Lőrinc, Tárkányi Flóra, Tárkányi Júlia,
dédunokái Egri Kilián, Egri Lehel, Marsai Zsejke, Marsai Sámuel és Ganter Manka

Szerettük, ápoltuk, hiányozni fog! Találkozunk még vele!

Tisztelt Tanár Úr! Drága Zsolt!

Osztályfőnöke és német nyelvtanára voltál matematika-fizika tagozatos „F” osztályunknak az utolsó két tanévünkben a „Jóskában” – azaz a József Attila Gimnáziumban. Bár azok az évek gyorsan elröpültek, Te továbbra is tanítottál minket – azt hiszem, ezt sokunk nevében mondhatom.

Szigorú voltál, ezért most kicsit félek. De tanítványaidat szeretve voltál szigorú, a jóindulat, a megértés, a figyelem, az ösztönzés szigorával, így aztán félelmen nem akadályoz abban, hogy megtegyem azt, ami tőlem telik.

Ez a szigor – és sok minden más – eszköz volt a kezekben a mi jobbításunkra. Tudatosan használt eszköz. Aligha ismertem Nálad tudatosabban élő embert, és ez a tudatosság nagy hatással volt rám, és hiszem, hogy másokra is. Tudatosak voltak kimondott szavaid, véghezvitt cselekedeteid, de éppígy tudatos volt minden megnyilvánulásod: ahogy lapoztál a noteszedben, ahogy kézbe vetted a tolladat, ahogy elnyújtott lépteiddel sietve mentél az iskola hosszú folyosóján, sőt – ahogy én láttam – mély intellektualitást sugárzó szabályos arcvonásaid minden kifejezése is tudatos volt.

És ebben a tudatosságban nem volt semmi póz, semmi felvettség, ez a „hiszem, hogy mi a jó”, a „látom, hogy mire van szükség” tudatossága volt. Egész megjelenésed sugározta a nem kívülről rákényszerített, hanem szilárd belső értékeken és meggyőződésen alapuló rendet, fegyelmet. Ez volt hát a tudatosság leckéje, amely egyben a rend és összeszedettség leckéje is volt.

Valamelyik osztálykirándulásunk alkalmával ragadtam meg az alkalmat, hogy beszélgethessek Veled. Az akkor éppen engem foglalkoztató „vidám” filozófiai témáim egyikéről kérdeztelek Téged – a halálbüntetésről. (Ne felejtsük el, a hetvenes évek elején vagyunk és hazánkban 1988-ban még végeztek ki elítéltet.) Szelíd figyelemmel hallgattad érveléseimet „a társadalom önvédelmi jogáról”, a „javíthatatlan rosszemberekről”, vagy éppen az ő eltartásuk által a közösségre rótt gazdasági teher feleslegességéről. Végtelen türelemmel, mélyen megélt keresztény hited teljes bizonyosságával mutattad meg nekem a „nem ítélj, hogy ne ítéless” útját, azt, hogy a végtelen szeretettel megbocsátó Isten apró teremtményeként nincs jogunk elvenni embertársunk életét. Meggyőztél? Akkor, ott sikerült áttörnöd ifjúkori kevélységemen? Nem tudom. De azt tudom, hogy megkaptam Tőled a mély istenhit és megbocsátás leckéjét, és – igen, akkor és ott – belém ültettél egy életerős magot, ami aztán mély meggyőződésemmé terebélyesedett. Hála és köszönet érte!

1974-ben leérettségiztünk és többségünkben még egyetemre jártunk, amikor meghallottuk súlyos betegséged hírét: melanoblastoma. Műtét, majd sugárkezelések sorozata, áttétek a nyirokrendszerben és a máj legnagyobb részén, súlyosbítva az orvosi statisztika töredékszázalékokban kifejezett reménytelenségével. A kilátás: néhány hónap, maximum két év. Idézlek: „Én nem fogadtam el, hogy meg kell halnom, pedig láttam a jeleit.” Tehát elfogadva és elismerve a hagyományos nyugati orvoslás szerepét és eszközeit, baráti közvetítéssel megkerested és megtaláltad azt, aki új utat mutatott neked a gyógyulás felé. Gyökeres fordulat a táplálkozásban a nyerskozt felé (emlékszem, egyszer én is jelen lehettem a finom saláta készítésénél), naponta több óra reflexzóna-masszázs, jóga és sok-sok tanulás. Talán akkortájt lehetett, hogy lefordítottad a bencés rendi Jean-Marie Déchanet *Keresztény jóga 10 leckében* című könyvecskéjét. Aztán hat hónap múlva megérkezett a máj negatív lelete, orvosaid hümmögésétől kísérve.

És ennek ma több mint negyven éve!

A betegség éveiben csodáltuk elszántságodat, életszeretetedet, akaratodat, erődet és a mindezt átható, valósággal tapintható reményt. A küzdeni tudás leckéjét kaptuk Tőled. Tudom, később sok beteg fordult Hozzád tanácsért, segítségért, hiszen szakértője lettél a természetes gyógymódoknak. És Te mindenkiért megtetted, amit csak tehettél. Emlékszem, egyszer csendesen, nagy részvéttel említetted meg egyik korábbi onkológus orvosod szívszorító kérdését: „Zsolt, rákos vagyok, mit csináljak?”

Aztán a katedrara léptem én is, így lettek kollégák a nagy tekintélyű, mély szellemiségű tanár és a botladozó diák. És a tanítás tovább folyt; műveltséged, emberséged, a jó ügyekért való bátor kiállásod példáival mutattad az utat mindannyiunknak – továbbra is „nem középiskolás fokon”.

Nagy boldogság volt számunkra, amikor drága feleségeddel, Emivel elvállaltátok második leányunk, Rita keresztszülségét. A keresztelő '84 novemberében volt a bencések Szent Szabina kápolnájában. Sokan vagyunk úgy, hogy nem tölthetünk annyi időt keresztszüleinkkel, amennyit szeretnénk, de abban, hogy imáid, szerető rá gondolásaid végigkísérték lánykamat eddigi életútján és továbbra is kísérni fogják, egészen bizonyosak vagyunk.

A költő, irodalomtörténész Pósa Zoltánt idézem: „A József Attila Gimnázium igazgatója és a tanári kar is arra törekedett, hogy hó alatt őrzött mag gyanánt, amennyire lehetséges, éltesse a ciszterci hagyományokat is.” Te e nemes hagyományőrzés legerősebb bástyáinak egyike voltál. Amikor az idő megérni látszott, sokadmagaddal Te is tevékenyen vártad, hogy alma materünk visszatérjen a rend fennhatósága alá. Nem a Te hibád, hogy amikor ennek végül eljött az ideje, Te már nem lehettél tanár a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban.

Nyugdíjas éveidet szeretteid körében töltötted Tárnok utcai otthonodban, Érden. Idődet megosztottad a családdal, költészeted és olvasmányaid között, amint azt Arany János vágyva megénekelte Epilogusában.

Amíg egészséged engedte, velünk voltál osztálytalálkozóinkon, és amikor már nem, verseddal köszöntöttél minket. Öröm volt, hogy néhány hónappal ezelőtt még betegségtől remegő kezedd alá tudtad írni egykori osztálytársunk születésnap albumát. Egész életedben – egész életeddel! – tanítottál, neveltél minket. Soha nem törekedtél népszerűsége. Babits írja *Az írástudók árulásában*: „A gondolkodó ott kezd méltó lenni e névre, mikor függetleníti magát korától s nem oldódik fel abban.” Illik Rád ez a meghatározás – és persze a Te ujjad mindig a Csillagra mutatott.

Búcsúzóul hadd idézzek ismét Téged: „Ami igazán gyógyít, az belső magatartásom megváltoztatása. Az emberi személyiségben rejlő hallatlan erőt kell fölszabadítani, hogy egészségesen tudjam elviselni a külvilágot. ... Az ember több, mint a testét alkotó anyagok összessége. A tudat, a lélek ez a többlet. ... A legfontosabb, nélkülözhetetlen gyógyítóerő a saját lelkünk.”

Isten áldjon, Tanár Úr!

Gardai Péter